

Saksnummer: 19/455
Versjon: 13.06.2024

PROSJEKTRAPPORT

Mer klimavennlig innkjøp i Kongsvingerregionen

Illustrasjon lånt fra Statsforvalteren i Innlandet

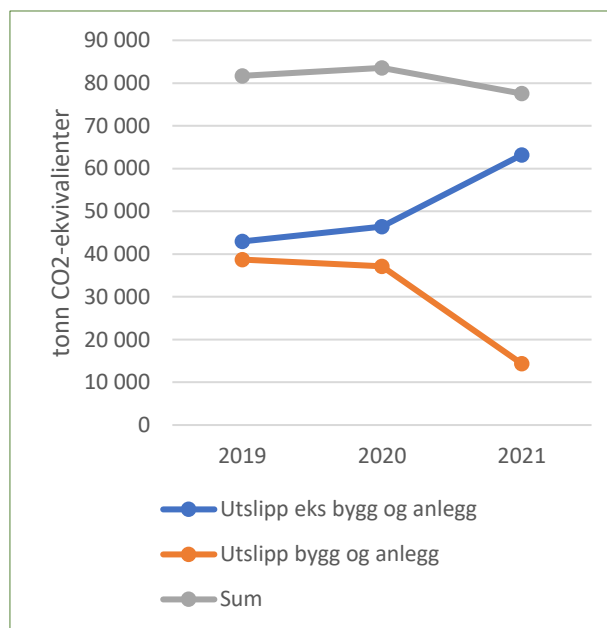
Sammendrag

Regionalt Innkjøp i Kongsvingerregionen (RIIK) har gjennomført prosjektet “Mer klimavennlig innkjøp i Kongsvingerregionen” med støtte fra Miljødirektoratet. Prosjektets hovedmål var å gjøre offentlige innkjøp mer klimavennlige, med fokus på å redusere klimabelastning fra kjøp, etablere systemer for måling av klimagassutslipp, og sette klima på agendaen ved gjennomføring av enkeltanskaffelser.

For å kartlegge klimabelastningen fra dagens innkjøp, ble det gjennomført en leverandørdialog for å identifisere mulige systemer. Ingen systemleverandører kunne levere ønsket løsning, så det ble gjennomført en anskaffelse under StartOff-programmet. Dette resulterte i en kontrakt med firmaet Variable AS, som utviklet en prototype som ble brukt i prosjektet. Prosessen med StartOff anskaffelse og løsningen som ble etterspurt av RIIK fikk en del oppmerksomhet i innovasjons- og anskaffelsesmiljøet, og har bidratt til positiv oppmerksomhet om prosjektet og kommunene i Kongsvingerregionen.

Klimagassutslippene for perioden 2019 - 2021 viser at de totale utslippene fra kommunenes innkjøp er på omtrent 80 000 tonn per år, hvor Bygg og anlegg står for ca 37 %. Basert på dataene, valgte prosjektet å jobbe videre med kategoriene energi og møbler og inventar, samt generelle tiltak og tiltak på tvers av varekategorier.

Prosjektet har satt miljø og klimavennlige anskaffelser på agendaen regionalt, og har bidratt til en økt forståelse av hvordan man kan jobbe for å oppnå målene, hvilke andre aktører i regionen som har samme målbilde, og hvilke utfordringer som må håndteres. Forventede resultater vil være avhengig av hva regionen bestemmer seg for å jobbe mot, og hvilke rammer som settes for dette arbeidet i det videre.

Prosjektrapporten samler våre erfaringer pr mai 2024. Den vil bli delt med alle som har vært involvert i prosjektet, fra start til slutt, og det er vårt håp at vår erfaringsdeling og vårt genuine ønske om en bærekraftig utvikling av Kongsvingerregionen får fotfeste sammen med andre i vår region – vi er klare for å bidra med det vi har av kunnskap og kompetanse.

Innholdsfortegnelse

SAMMENDRAG	2
1 INNLEDNING	4
1.1 Om prosjektet.....	4
1.2 Organisering	4
1.3 Metode.....	5
2 KLIMAGASSUTSLIPP AV DAGENS INNKJØP.....	7
2.1 Datagrunnlag.....	7
2.2 Resultater.....	7
3 TILTAK FOR Å REDUSERE KLIMABELASTNING	10
3.1 Tiltak i felles avtaler.....	10
3.1.1 Innledning	10
3.1.2 Generelle tiltak	10
3.1.3 Tverrgående tiltak (flere innkjøpskategorier)	12
3.1.4 Energi	13
3.1.5 Møbler og inventar	16
3.2 Klima i enkeltanskaffelser.....	18
4 SYSTEM FOR MÅLING AV KLIMAGASSUTSLIPP.....	19
5 VEIEN VIDERE – HVA GJØR VI NÅ?.....	21
6 REFERANSER OG HENVISNINGER	23

1 Innledning

1.1 Om prosjektet

Regionalt Innkjøp i Kongsvingerregionen (RIIK) er et innkjøpssamarbeid som omfatter 7 kommuner og 6 interkommunale selskaper i Kongsvingerregionen. Samarbeidet er organisert som et vertskommunesamarbeid, med Kongsvinger kommune som vertskommune. Kommunene og selskapene anskaffer årlig for ca 1,1 – 1,2 milliarder medregnet investeringer. RIIK har blant annet i oppgave å inngå felles avtaler, bistå ved enkeltanskaffelser (investeringsprosjekt) og utarbeide felles innkjøpsrutiner og maler. RIIK utarbeidet i 2019 en felles anskaffelsesstrategi som har miljø som et av fem hovedmål. Strategien er politisk vedtatt i samtlige kommunestyrer.

De fleste av kommunene samarbeider også i et interkommunalt miljø- og klimanettverk, som har utarbeidet en regional klima- og miljøstrategi som er vedtatt i kommunestyrene. Planen peker på flere områder for å nå målsetning om at kommuneorganisasjonen skal være klimanøytrale i 2025, inkludert tiltak om at det i innkjøp skal stimuleres/stilles krav til økt bærekraft og minst mulig karbonavtrykk. Den enkelte kommune skal selv utarbeide handlingsplan for hvordan de skal innfri regional klima- og miljøstrategi.

I 2020 søkte, og mottok, RIIK støtte midler over Klimasats (Miljødirektoratet) til prosjektet «Mer klimavennlig innkjøp i Kongsvingerregionen».

Prosjektet har hatt følgende hovedmål:

«Å gjøre offentlige innkjøp i Kongsvingerregionen mer klimavennlig enn i dag»

Prosjektet har hatt følgende delmål

1. Redusere klimabelastning som følge av kjøp over felles innkjøps- og rammeavtaler.
2. Etablere system/rutine/kompetanse for måling av klimagassutslipp.
3. Sette klima på agendaen for å redusere klimabelastning ved gjennomføring av enkeltanskaffelser.

1.2 Organisering

Prosjektet har vært organisert under enhet «Økonomi og regionale tjenester» i Kongsvinger kommune, med økonomisjef Malin Westby Skoglund som prosjekteier.

RIIK ved innkjøpssjef Terje Øverby ledet prosjektet fra start frem til ny innkjøpsleder Christina Rörick overtok prosjektet i februar 2023. Prosjektet har i avslutningsfasen blitt ledet av innkjøpsrådgiver Ann Kristin Vårdal Olsen.

Det ble i 2022 etablert en prosjektgruppe bestående av representanter som angitt i Tabell 1. Tabell 4 viser prosjektgruppas medlemmer ved avslutning av prosjektet.

Tabell 1 Prosjektgruppe ved oppstart

Navn	Organisasjon	Stilling/rolle/kompetanse
Terje Øverby (prosjektleder)	RIIK	Innkjøpssjef
Ole Gunnar Holen	Sør-Odal kommune	Innkjøpsansvarlig
Nils B. Lindeberg	Åsnes kommune	Innkjøpsansvarlig
John Wirkola Dirksen	Eidskog kommune	Leder regionalt klima- og miljønettverk
Kjersti Enger Dybendahl	Kongsvinger kommune	Leder regionalt klima- og miljønettverk Klima- og miljørådgiver i Kongsvinger kommune
Morgan Johansen	RIIK	Innkjøpsrådgiver

Tabell 2 Prosjektgruppe ved avslutning av prosjektet

Navn	Organisasjon	Stilling/rolle/kompetanse
Ann Kristin Vårdal Olsen (prosjektleder)	RIIK	Innkjøpsrådgiver
Ole Gunnar Holen	Sør-Odal kommune	Innkjøpsansvarlig
Kjersti Enger Dybendahl	Kongsvinger kommune	Klima- og miljørådgiver i Kongsvinger kommune

1.3 Metode

Metode lagt til grunn i arbeidet med delmål 1 og 2 har omfattet:

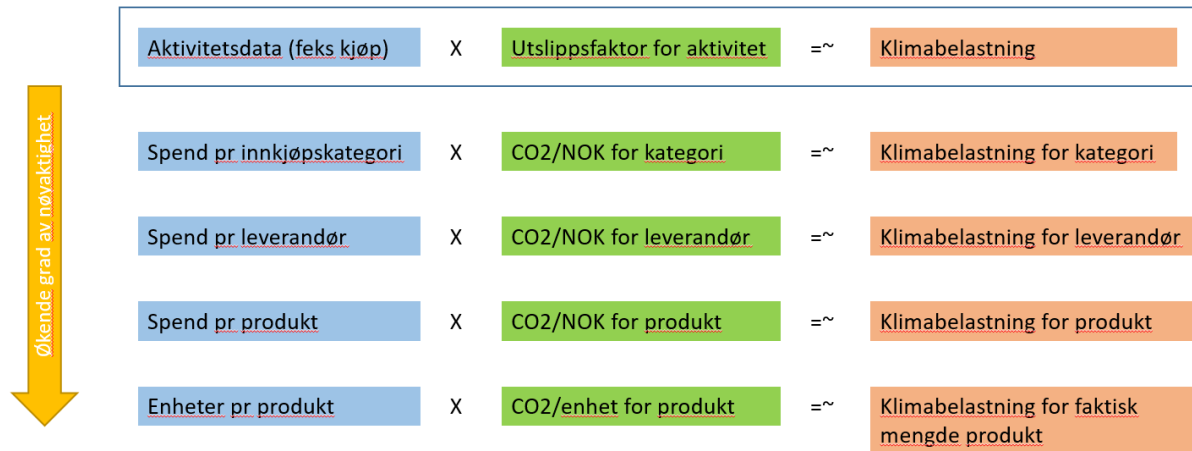
1. Kartlegge klimabelastning av dagens innkjøp basert på regnskapstall.
2. Strukturere informasjon og prioritere hvilke områder som skal undersøkes videre.
3. Innhente mer detaljerte data for prioriterte områder.
4. Identifisere tiltak
5. Rapportering

Det ble tidlig gjennomført leverandørdialog for å identifisere mulige systemer som kunne benyttes for å kartlegge klimabelastning av dagens innkjøp og berike disse dataene med data basert på faktiske forbrukte mengder. Per årskifte 2020/2021 var det ingen systemleverandører som kunne levere ønsket løsning, og det ble derfor gjennomført en anskaffelse under det såkalte StartOff programmet [2]. StartOff hadde til hensikt å legge til rette for at det offentlige kan inngå FoU-kontrakter om løsninger som ikke finnes i markedet på en enklere måte, og prosessen ble fasilitert av et team med ressurser fra blant annet Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ). Konkurransen resulterte i kontrakt med firmaet Variable AS, som har utviklet en prototype som er blitt benyttet i prosjektet. Prosessen med StartOff anskaffelse og løsningen som ble etterspurt av RIIK fikk en del oppmerksomhet i innovasjons- og anskaffelsesmiljøet, og har bidratt til positiv oppmerksomhet om prosjektet og kommunene i Kongsvingerregionen.

Figur 1 viser hvordan detaljeringsgrad for beregning av klimagassutslipp for innkjøp kan økes ved å øke detaljering på aktivitetsdata og utslippsfaktorer, med hensikt å oppnå mer nøyaktige resultater. Gjennom prosessen er det erfart at det er utfordringer med å få tilgang til mer detaljerte aktivitetsdata og korresponderende kredible utslippsfaktorer. Fra regnskapssystem er det mulig å hente data for kjøp fra leverandører og kontering på fakturanivå, men det er i prosjektet identifisert utfordringer med eksport av data om hva og hvor mye som er blitt kjøpt på varelinjenivå fra regnskapssystem. Det har derfor vært ønske

om å hente denne dataen fra leverandører. Videre krever det kompetanse å identifisere korrekte utslippsfaktorer, og det er varierende modenhet på dette datagrunnlaget.

Figur 1 Beregning av klimabelastning/klimagassutslipp

Tiltak for utvalgte kategoriområder er identifisert i workshoper avholdt i 2023, hvor representanter for hele verdikjeden deltok; eksempelvis for område energi deltok produsenter av strøm/fjernvarme, entreprenører, byggherrer, energirådgivere, innkjøpere og brukere av bygg.

Prosjektet har strukket seg ut i tid, og parallelt med prosjektet har det blant annet kommet en endring i forskrift om offentlige anskaffelser § 7-9 *Klima- og miljøhensyn i offentlige anskaffelser* som skjerper offentlige oppdragsgiveres ansvar for å redusere klimaavtrykk eller miljøbelastning av det som skal anskaffes. Det har fra DFØ sin side også vært jobbet betydelig med klima- og miljøhensyn i offentlige anskaffelser, og utarbeidet verktøy og hjelpemidler for offentlige oppdragsgivere. Eksempler på dette er listet under. Det har med andre ord vært en generell utvikling og modning i hvordan offentlige oppdragsgivere skal og kan ta hensyn til klima og miljø i offentlige anskaffelser, og det er mer informasjon, verktøy og hjelpemidler tilgjengelig for offentlige innkjøpere enn for bare noen år siden. Denne utviklingen forventes å fortsette, og RIIK bør søke å holde seg oppdatert på og bruke det som finnes tilgjengelig for aktuelle innkjøpskategorier.

- Handlingsplan for økt andel klima- og miljøvennlige offentlige anskaffelser og grønn innovasjon [3].
- Veileder til regler om klima- og miljøhensyn i offentlige anskaffelser [4].
- Kriterieveviseren [5].
- DFØ sparretelefon [6].

2 Klimagassutslipp av dagens innkjøp

2.1 Datagrunnlag

Som grunnlag for beregning av klimagassutslipp av dagens innkjøp er det benyttet følgende datagrunnlag:

- Uttrekk fra regnskapssystem (Visma) fra kommuner for årene 2019 – 2021 på fakturanivå. Uttrekket viser bl.a. leverandør, hvilken enhet i kommunen som har foretatt kjøpet, kontering inkludert KOSTRA og beløp, men ikke detaljer om hva som er blitt kjøpt.
- Kategoristruktur for RIIK avtaler med tilhørende leverandørkategorisering.
- Utslippsfaktorer definert av Variable AS.

Transaksjoner mellom kommuner og mellom kommuner og IKS, samt transaksjoner knyttet til lån og pensjon er ikke inkludert i beregningene.

Det gjøres oppmerksom på at Eidskog kommune ikke inngår i tallmaterialet, da de ikke har mulighet til å foreta nødvendige datauttrekk fra sitt regnskapssystem. Det er valgt å ikke inkludere de interkommunale selskapene som deltar i RIIK i datagrunnlaget.

2.2 Resultater

Klimagassutslipp i CO₂-ekvivalenter beregnet på bakgrunn av datagrunnlaget viser at de totale klimagassutslippene for de innkjøpene kommunene foretar er i størrelsesorden 80 000 tonn per år (lav nøyaktighet iht figur 1). Beregningen inkluderer både løpende kjøp for at kommunene skal levere sine tjenester og investeringskjøp. Bygge- og anleggsprosjekter er prosjekter som gjennomføres av den enkelte virksomhet i RIIK, og hvor klima- og miljøambisjoner må tilpasses det enkelte prosjekt og den enkelte virksomhets egne målsetninger. Prosjektet har til hensikt å etablere en rutine for å sette klima på agendaen i enkeltanskaffelser, men det vil ut over dette ikke identifiseres tiltak med denne kategorien som del av dette prosjektet. Det er derfor skilt mellom innkjøp generelt og bygg og anlegg i de etterfølgende figurene.

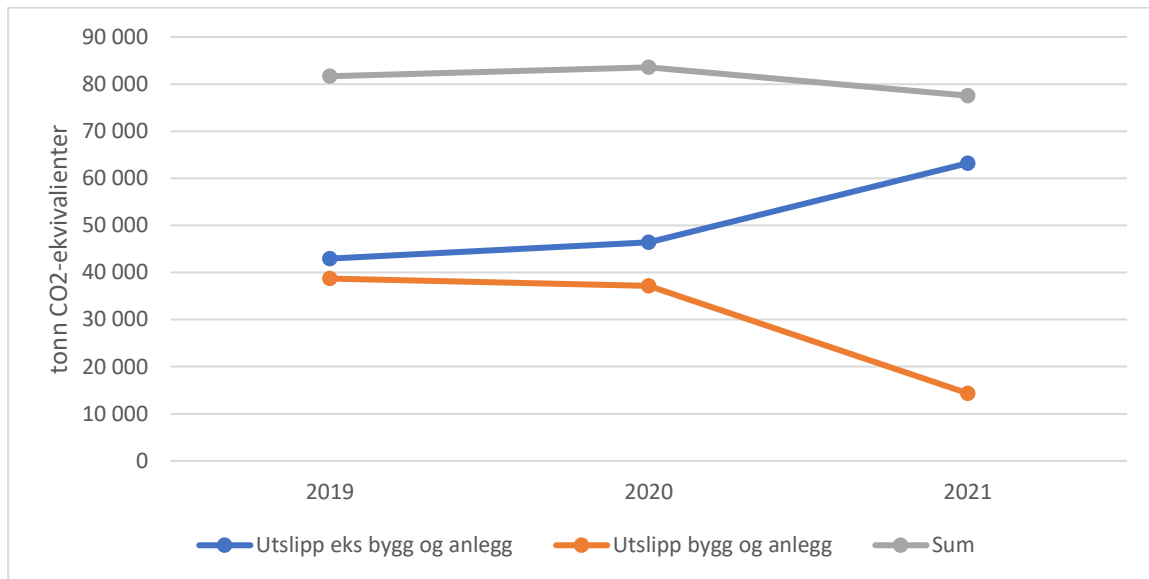
Bygg og anlegg står for ca 37 % av utslippene i regionen i perioden, noe som samsvarer med et nivå denne bransjen er kjent for å ligge på. Beregningene viser at klimagassutslipp for bygg og anlegg har gått noe ned i perioden. Dette må sees i sammenheng med hvilke prosjekter som har foregått de aktuelle årene, da det i 2019 og 2020 var flere pågående større byggeprosjekter i regionen sammenliknet med i 2021.

Videre viser beregningen at utslipp som følge av innkjøp for øvrig øker markant fra 2020 til 2021. Utslipp knyttet til energi gjør en tilsvarende markant økning i samme periode, jfr Figur 4. Dette skyldes trolig at regionen frem til 2021 kjøpte strøm direkte på NordPool, men at dette fra 2021 ble endret til kjøp fra en strømleverandør. Tallgrunnlaget for den totale verdien av kjøp av strøm er dermed ikke komplett for 2019 og 2020, og utslipp som følge av innkjøp av strøm burde trolig vært høyere for disse årene.

Figur 2, Figur 3 og Tabell 3 viser klimagassutslipp for innkjøp pr år og samlet, og hvordan dette fordeler seg mellom kommuner og år.

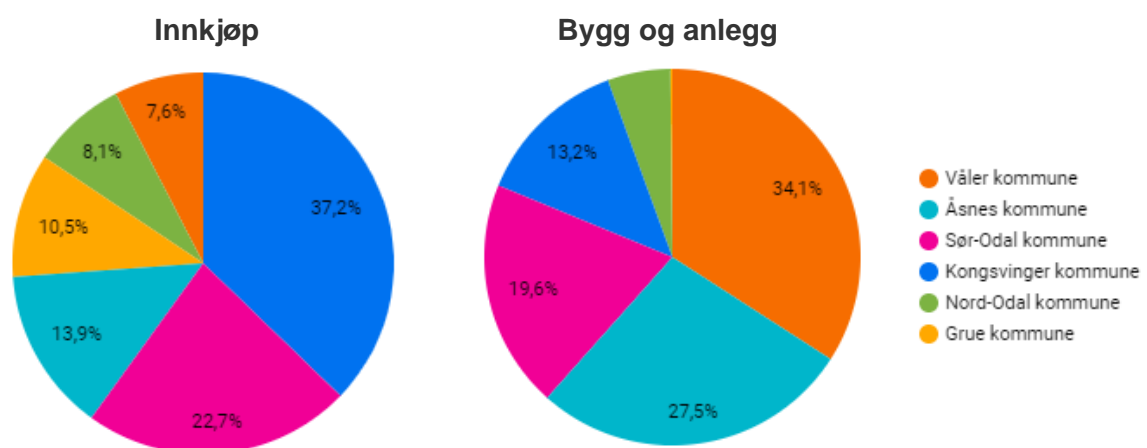
Regionalt Innkjøp i Kongsvingerregionen

Figur 2 Utvikling klimagassutslipp

Tabell 3 Sum klimagassutslipp pr kommune og år fordelt på innkjøp og bygg og anlegg (tonn CO2-ekvivalenter)

Kommune	2019			2020			2021		
	Innkjøp	Bygg og anlegg	Sum	Innkjøp	Bygg og anlegg	Sum	Innkjøp	Bygg og anlegg	Sum
Grue	7 361	154	7 515	9 008	7	9 015	9 101	0	9 101
Kongsvinger	9 864	10 506	20 370	9 642	1 189	10 831	19 325	191	19 516
Nord-Odal	0	0	0	3 141	4 414	7 556	4 054	448	4 501
Sør-Odal	11 538	14 308	25 846	11 638	2 753	14 391	12 039	617	12 656
Våler	5 443	572	6 014	4 635	17 605	22 241	5 779	12 527	18 306
Åsnes	8 593	13 164	21 756	8 016	11 175	19 191	12 589	396	12 985
Sum	42 798	38 703	81 502	46 080	37 143	83 223	62 887	14 178	77 065

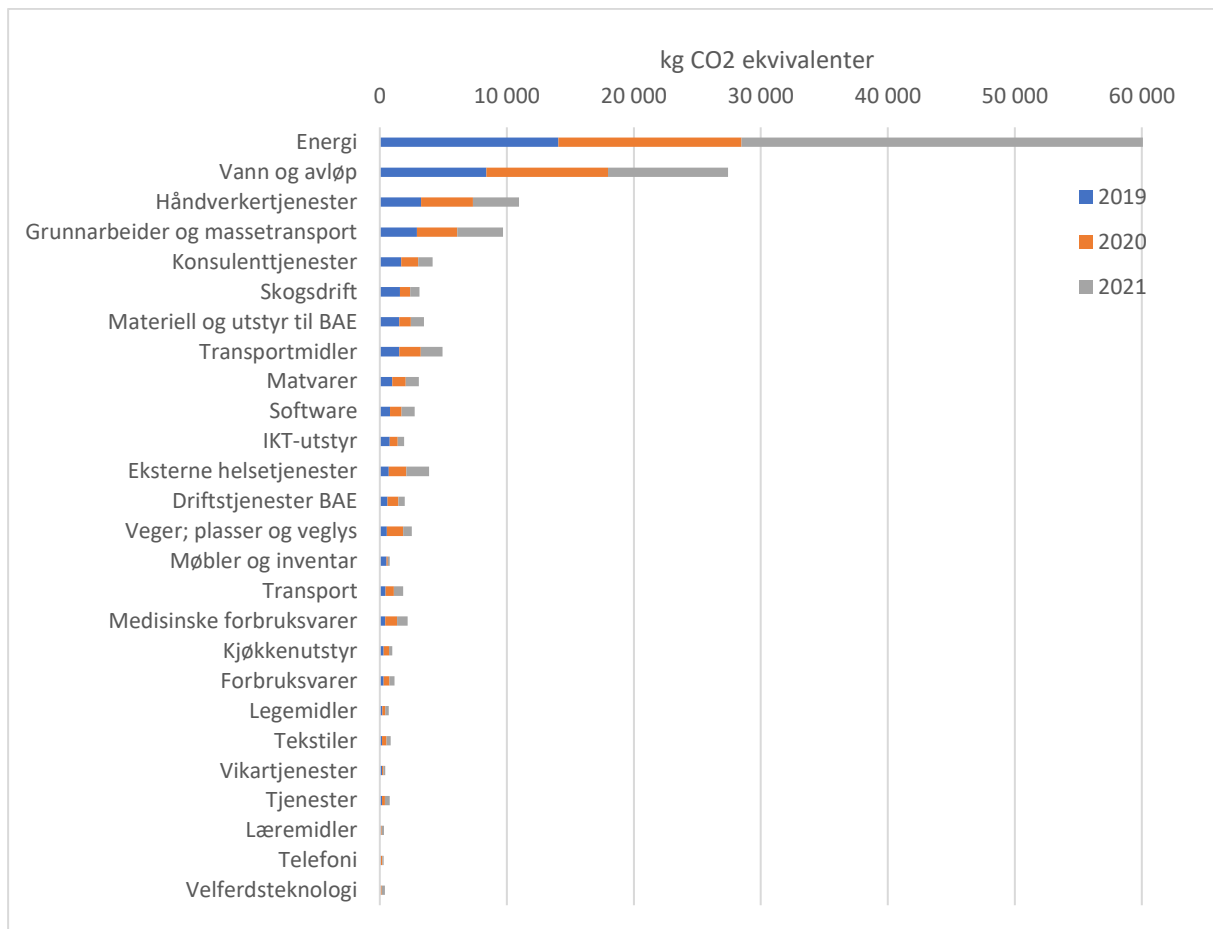

Figur 3 Fordeling klimagassutslipp mellom kommuner for perioden 2019 - 2021

Regionalt Innkjøp i Kongsvingerregionen

Figur 44 viser utslipp for ulike innkjøpskategorier for perioden 2019 – 2021 eksklusive bygg og anlegg. Kategorien energi er beregnet å stå for den klart høyeste andelen av utslippene. Kategorien omfatter både strøm og fjernvarme.

Figur 4 Klimagassutslipp pr innkjøpskategori fordelt pr år 2019 – 2021 (eks bygg og anlegg)

Basert på tallgrunnlaget er det valgt å jobbe videre med kategoriene som gjengitt i Tabell 44. Utvalget er gjort med bakgrunn i i hvilken grad RIIK er i posisjon til å bidra til å redusere klimagassutslipp av kjøp over avtale, modenhet i løsninger/blant leverandører, og hvor det anses gode muligheter for å iverksette tiltak og oppnå effekt av disse. Eksempelvis er ikke håndverkertjenester medtatt i det videre arbeidet med bakgrunn i at utslipp i stor grad vil være styrt av valgene den enkelte kommune tar i gjennomføring av avrop eller skogsdrift fordi det anses å være et lite modent område. De utvalgte kategoriene utgjør ca 40 % av klimagassutslipp som følge av innkjøp når kjøp knyttet til bygg og anlegg er fratrukket.

Tabell 4 Kategorier for videre arbeider

Kategori	2019		2020		2021	
	Utslipp [tonn CO2]	Spend [NOK]	Utslipp [tonn CO2]	Spend [NOK]	Utslipp [tonn CO2]	Spend [NOK]
Energi	14 067	21 404 014	14 410	21 925 506	31 616	48 105 900
Møbler og inventar	519	14 465 307	98	2 735 706	172	4 795 727

3 Tiltak for å redusere klimabelastning

3.1 Tiltak i felles avtaler

3.1.1 Innledning

Basert på kartlegging av klimagassutslipp for innkjøp som helhet er det gjennomført et arbeid for å identifisere tiltak. Tiltakene er organisert som generelle tiltak, tverrgående tiltak for flere varekategorier og tiltak knyttet til den utvalgte innkjøpskategorien.

Der det er mulig er tiltak i prosjektet kategorisert innen 4 kategorier tiltak;

1. *Ombruk/gjenbruk (sirkulærtankegang)*; er det mulig å ombruke eller gjenbruke varer
2. *Endre bruk/type innkjøp*; løse behovet på en mer klimavennlig eller bærekraftig måte enn i dag.
3. *Endre krav til produkter/tjenester*; krav til mer klimavennlige/bærekraftige produkter, mer klimavennlig logistikk mm.
4. *Endre/supplere med klimakrav i anskaffelser*, dvs kvalifikasjonskrav, tildelingskriterier, kontraktsvilkår.

3.1.2 Generelle tiltak

Lederforankring i anskaffelser som utføres av RIIK og *tilgang til kompetanse innen klima- og miljøhensyn* vurderes som svært viktig for å kunne jobbe systematisk med å redusere klimabelastning av anskaffelser som utføres av RIIK og kommunene/virksomhetene i RIIK. Disse to forholdene er redegjort for i det etterfølgende.

Med *lederforankring i anskaffelser* menes både at offentlige anskaffelser er på agendaen i toppledernivå i de ulike kommunene og virksomhetene, og at det sikres tilstrekkelig forankring av de tiltak som innføres i den enkelte anskaffelse for å redusere klimabelastning som følge av innkjøp. Innføring av krav i den enkelte anskaffelse kan medføre endring av gjeldende praksis i organisasjonen, og det er i slike tilfeller vesentlig at dette er akseptert og støttet av kommunene og virksomhetene på riktig ledernivå. Per i dag deltar den enkelte kommune/virksomhet i operativt arbeid med en anskaffelse med en produktansvarlig, som har kunnskap om det som skal kjøpes, leverandørmarkedet e.l. Produktansvarlig har sjelden mandat i egen virksomhet for å innføre endringer. Det er i dag ikke praksis for å etablere styringsgrupper e.l. i anskaffelser.

Med *tilgang til kompetanse innen klima- og miljøhensyn* menes interne eller eksterne ressurser med kompetanse innen klima- og miljøhensyn som kan bidra i operativt arbeid med anskaffelser. Kommunene/virksomhetene i RIIK har i dag liten tilgjengelig kapasitet til dette, og praksis er at det er den innkjøpsfaglige ressursen fra RIIK som i stor grad må ivareta dette i den enkelte anskaffelse. De ansatte i RIIK har hovedsakelig innkjøpsfaglig bakgrunn, og kompetanse innen klima og miljø i anskaffelser er i stor grad selvlært.

Tabell 5 Generelle tiltak

Beskrivelse tiltak	Beskrivelse av effekt	Type tiltak
Lederforankring i anskaffelser		
Formalisere samhandling mellom kommunene og RIIK ved å	I vertskommuneavtalen for RIIK er det lagt opp til et møte pr år mellom kommunedirektører og	

Beskrivelse tiltak	Beskrivelse av effekt	Type tiltak
<p>etablere et samarbeidsforum for RIIK bestående av kommunedirektører i alle kommunene i RIIK. Samarbeidsforum skal ha til hensikt å utveksle informasjon og diskutere saker av strategisk og operativ karakter, herunder utvikling og veivalg innen klima og miljø.</p>	<p>RIIK, men dette har i liten grad blitt gjennomført de senere årene. For å kunne bruke offentlige anskaffelser som strategisk virkemiddel, herunder å nå målsetninger innen klima, kreves systematisk lederforankring. Fast møteplass mellom RIIK og kommunedirektørene vil både skape en arena for å sette fokus på klima i anskaffelser, kunne følge opp utvikling og diskutere veivalg på toppledernivå. På denne måten vil man også kunne få en bedre forståelse av hva RIIK skal gjøre og hva virksomheten skal gjøre</p>	
<p>Etablere styringsgruppe i aktuelle/enkelte anskaffelser for å forankre tiltak som innføres i anskaffelsen.</p>	<p>Forslag til ansvar for styringsgruppe er beskrevet i RIIK sin mal for konkurransegjennomføringsplan, og relatert til klima vil styringsgruppens viktigste ansvar være å bidra i arbeidet med å fastsette målsetninger for den aktuelle anskaffelsen, gi enhetlig rådgivning til anskaffelsen og gi synlig og vedvarende støtte arbeidsgruppen i arbeidet med anskaffelsen og implementering av avtalen. Styringsgruppe bør etableres i utvalgte anskaffelser, og spesielt der det legges opp til endring av krav til varer og tjenester (endring av praksis). Virksomhetene må stille kapasitet tilgjengelig for deltakelse i styringsgruppe.</p>	
<p>Kompetanse</p>		
<p>Tilgang til kompetanse som kan bidra operativt i arbeid med anskaffelser og ha systematisk oppfølging over tid, tre mulige varianter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utvide RIIK med en egen miljøressurs • Kjøpe kompetanse eksternt via rammeavtale • Bygge opp kompetanse innen klima og miljø i RIIK-kommunene 	<p>Tiltaket har til hensikt å gi tilgang til rett kompetanse i den enkelte anskaffelse. Effekt vil være økt fokus på klima i anskaffelsesprosessen, identifisere tiltak som er «riktige»/tilpasset for virksomhetene i RIIK, og tilrettelegge for et systematisk fokus over tid.</p>	
<p>Kompetanseheving innen klima- og miljøhensyn i offentlige anskaffelser for alle ansatte i RIIK.</p>	<p>Tiltaket har til formål å gi en generell kompetanseheving for alle ansatte i RIIK, slik at saksbehandlerne har oppdatert kunnskap om hvordan klima- og miljøhensyn kan/bør inngå i offentlige anskaffelser. Effekt vil være å få klima- og miljø på agendaen i den enkelte anskaffelse, samt at saksbehandlere har kunnskap som kan benyttes i den aktuelle anskaffelsen. Kompetanseheving kan for eksempel være enkeltstående kurs (fysiske, digitale) eller studier.</p>	

Beskrivelse tiltak	Beskrivelse av effekt	Type tiltak
Erfaringsutveksling og -deling, både internt i RIIK (for eksempel Innkjøpsrådet) og eksternt (lokalt og nasjonalt, feks DFØ, KAI mm).	God delingskultur med utveksling av erfaringer og kunnskap både internt i RIIK, mellom virksomhetene i RIIK og eksternt vil bidra til at innkjøpere og virksomheter lærer av hverandre og gi både inspirasjon på ting som har funket bra og kunnskap om hva som kunne fungert bedre.	

3.1.3 Tverrgående tiltak (flere innkjøpskategorier)

I det etterfølgende listes tiltak av generell karakter og på tvers av kategorier.

Beskrivelse tiltak	Beskrivelse av effekt	Type tiltak
Bruke de verktøyene som finnes, herunder <ul style="list-style-type: none"> • DFØ kriterieveiviser • Veileder til regler om klima- og miljøhensyn i offentlige anskaffelser. • DFØ sparretelefon. • Svanemerket 	I oppstillingen til venstre er eksempler på gratis og tilgjengelige verktøy og tjenester som kan brukes ved gjennomføring av en anskaffelse. For å øke sannsynligheten for at disse tas i bruk, kan det legges inn et sjekkpunkt om å «gjennomgå aktuelle verktøy» i RIIKs sjekklister for gjennomføring av anskaffelse. På den måten sikrer man at bruk av verktøy/tjenester som minimum blir vurdert i hver enkelt anskaffelse.	
Redusere klimautslipp fra transport knyttet til kjøp av varer eller tjenester. Mulige tiltak må identifiseres i den aktuelle anskaffelse blant annet ved bruk av DFØ Kriterieveiviseren, og det bør gjennomføres markedsdialog. Mulige tiltak kan for eksempel være: <ul style="list-style-type: none"> • Minimumskrav til kjøretøy. • Minimumskrav knyttet til minimumsordre, småordregebyr eller andre tiltak for å redusere antall leveringer • Evaluere utslipp fra tilbudt transportløsning eller meroppfyllelse ut over minimumskrav. • Legge til rette for løsninger med samtransport (hvis mulig). 	Nullutslippsløsninger for transport knyttet til vare- og tjenestekontrakter vil direkte bidra til å redusere klimagassutslipp. Spesielt innenfor varekontrakter eller tjenestekontrakter med et visst transportsportbehov er tiltaket aktuelt. Utfordringer kan være at tiltak kan medføre endringer i leveringshyppighet, og gjennom dette annen varelogistikk for brukere av avtalen (endring av dagens praksis). Videre kan innføring av krav til nullutslippskjøretøy være begrenset av tilgjengelig ladeinfrastruktur i regionen, spesielt for større kjøretøy. Tiltaket kan være vanskelig å måle systematisk over tid, da det krever datainnhenting fra den enkelte leverandør.	
Tilbydernes egne tiltak knyttet til klima og miljø, f.eks. egen bygningsmasse og transport inntas som tildelingskriterium i anskaffelser.	Meroppfyllelse ut over eventuelle minimumskrav knyttet til klima og miljø kan vurderes inntatt som tildelingskriterium i anskaffelse. Eksempelvis kan tilbyders tiltak på egen bygningsmasse (for eksempel	

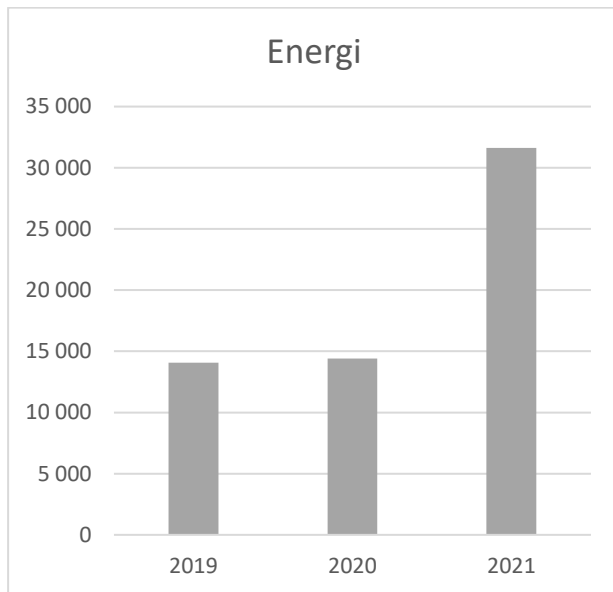
Beskrivelse tiltak	Beskrivelse av effekt	Type tiltak
	energiltak) eller transportmidler være aktuelle å forsøke å få inntatt i evalueringen. En mulig utfordring kan være å sikre at tildelingskriteriet har tilknytning til relevansen, jfr FOA § 8-11 og § 18-1.4. I dokumentasjon av tildelingskriteriet kan det legges opp til at tilbydere selv må vise tilknytning til relevansen.	
Uhøytidelig og uformelt samarbeid/internkonkurranse blant virksomheter i RIJK, for å måle virksomheter opp mot hverandre på enkelte nøkkeltall.	Tiltaket er tenkt å vekke «konkurransinstinkt» i den enkelte virksomhet for utvalgte måleparametere. Kan kombineres med interne holdningskampanjer o.l. for å skape fokus.	

3.1.4 Energi

Tabell 8 viser leverandører og beregnet utslipp innen kategorien energi for årene 2019 – 2021. Kategorien omfatter i hovedsak strøm og fjernvarme. Som beskrevet i kapittel 2.2 viser tabellen at utslipp for kjøp av strøm øker markant fra 2020 til 2021. Dette skyldes trolig at regionen frem til 2021 kjøpte strøm direkte på NordPool, men at dette fra 2021 ble endret til kjøp fra en strømleverandør. Tallgrunnlaget for den totale verdien av kjøp av strøm er dermed ikke komplett for 2019 og 2020, og utslipp som følge av innkjøp dermed trolig burde vært høyere for disse årene.

Tabell 6 Leverandører og beregnet utslipp innen kategorien energi

Leverandør	CO2e utslippsfaktor [kg/NOK]	CO2 utslipp [tonn]			
		2019	2020	2021	Sum
FJORDKRAFT	0,657212027	0	0	19 633	19 633
EIDSIVA BIOENERGI AS	0,657212027	3 517	2 879	4 775	11 171
SOLØR BIOENERGI AS	0,657212027	1 971	2 378	6 048	10 396
KINECT ENERGY AS	0,657212027	2 613	4 034	884	7 531
ÅSNES FJERNVARME/ EIDSIVA BIOENERGI AS	0,657212027	3 193	2 333	0	5 526
GLÅMDAL BIOENERGI AS	0,657212027	1 643	2 026	0	3 669
EIDSIVA MARKED AS	0,657212027	1 130	759	277	2 166
<i>Sum</i>		14 067	14 410	31 616	60 093

Figur 5 Utslipp fra kjøp av energi 2019 - 2021

Det er innhentet rapportering fra Fjordkraft for 2021, som baserer seg på mengde kjøpt strøm i kWh og ikke i kroner, og utslipp er beregnet ut fra NVE sin utslippsfaktor for strøm uten opprinnelsesgaranti (396 gram/kWh i 2021).

Tabell 7 Utslipp fra kjøp av strøm i 2021

Utslipp CO2 uten opprinnelsesgaranti		396	gram/kWh
Virkosmhet	Forbruk kWh 2021	Utslipp	
Grue kommune	2 831 230	1 121,2	t/CO2
Kongsvinger kommune	10 056 004	3 982,2	t/CO2
Nord-Odal kommune	3 443 688	1 363,7	t/CO2
Sør-Odal kommune	6 739 737	2 668,9	t/CO2
Våler kommune	4 437 910	1 757,4	t/CO2
Åsnes kommune	6 275 134	2 485,0	t/CO2
Totalt	33 783 703	13 378,4	t/CO2

For kategorien energi er det foreslått en overordnet strategi for prioritering av tiltak som listet under.

1. Redusere energibruk
2. Konvertere energibruk
3. Produsere energi

Bakgrunnen for foreslått prioritering at det anses fornuftig først å iverksette tiltak for å redusere egen energibruk. Her kan det være mye å hente avhengig av bygningsmassen, og tiltak som reduserer energibruk vil være permanente og uavhengig av energikilde. Når energibruk er redusert vurderes tiltak for å konvertere til andre og mer klimavennlige energikilder, eksempelvis overgang fra fossile kilder til strøm. Produksjon av egen energi er prioritert nederst. Rangeringen er foreslått som en overordnet strategi, men gjennomføring av tiltak må tilpasses praktisk gjennomførbarhet, økonomi og muligheter/føringer for øvrig.

Tabell 8 Tiltak kategori energi

Tiltak	Beskrivelse	Type tiltak
Energiledelse	Energiledelse medfører å jobbe systematisk med energibruk i egen virksomhet og sikre forankring og lederinvolvering i saker som angår energi. Kommunene bør avsette ressurser med dedikert ansvar innen energiledelse, herunder ansvar for planlegging, gjennomføring, oppfølging og evaluering av aktiviteter innen energi.	Ombruk/gjenbruk
Energikartlegging	Energikartlegging av egne bygg og anlegg for å identifisere muligheter for reduksjon av energiforbruk. Lavere energiforbruk medfører et lavere utslipp.	Ombruk/gjenbruk
Overskuddsenergi	Det finnes trolig industribedrifter i regionen som har overskuddsenergi i form av varmtvann, damp o.l som i dag ikke gjenbrukes. Virksomheten har kanskje ikke behov for denne overskuddsenergien selv, men det kan finnes andre virksomheter/brukere i nærheten som enkelt kan ta dette i bruk. Potensialet bør kartlegges.	Ombruk/gjenbruk
Konvertere energibruk	Konvertere egen energibruk til andre energiformer med lavere klimagassutslipp. Eksempelvis å konvertere fra strøm som oppvarmingskilde til fjernvarme, bergvarme eller andre kilder.	Endring i type innkjøp
Opprinnelsesgaranti på strøm	Endring til kjøp av strøm med opprinnelsesgaranti (strøm fra fornybare kilder) vil ha en stor effekt på klimagassutslipp for energikategorien, da strøm med opprinnelsesgaranti har utslippsfaktor 0 gram/kWh. I praksis vil kommunene dermed kunne redusere sitt klimagassutslipp med ~13 000 tonn CO ₂ -ekvivalenter kun ved å kjøpe opprinnelsesgarantier. Dette anses som en midlertidig løsning for å få ned klimagassutslipp knyttet til energi, men ikke en varig løsning da forbruket ikke endres. Opprinnelsesgarantier handles på et åpent marked og pris varierer ut fra tilbud og etterspørsel, og vil medføre en høyere pris pr kWh sammenliknet med strøm uten opprinnelsesgaranti.	Krav til produkt/tjeneste
Oppvarming byggeplasser	Kommuner og IKS i Kongsvingerregionen har stadig bygge- og anleggsprosjekter i regionen, av ulik størrelse. Krav til oppvarmingskilder av bygg og anlegg under byggetiden ved for eksempel å gå vekk fra fossilt drevne oppvarmingskilder til mer fornybare kilder vil kunne redusere utslipp betraktelig i den aktuelle perioden av bygge- eller anleggsprosjektet.	Minimumskrav/ kontraktskrav

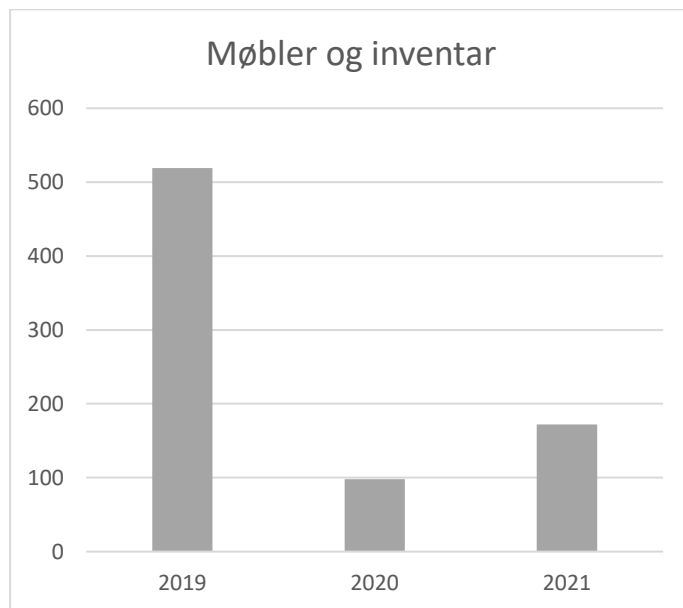
3.1.5 Møbler og inventar

Tabell 9 viser leverandører og beregnet utslipp innen kategorien møbler og inventar for årene 2019 – 2021.

Tabell 9 Leverandører og beregnet utslipp innen kategorien møbler og inventar

Leverandør	CO2e utslippsfaktor [kg/NOK]	CO2 utslipp [tonn]			
		2019	2020	2021	Sum
EFG HOV+DOKKA AS	0,035871222	452	32	114	598
KINNARPS AS	0,035871222	7	29	43	78
TRIGONOR AS	0,035871222	19	18	7	45
SENAB EIKELAND ØST AS	0,035871222	27	7	0	34
ETAC AS	0,035871222	10	3	5	18
INVACARE AS	0,035871222	2	9	1	12
AMAJO AS	0,035871222	1	0	3	4
<i>Sum</i>		<i>518</i>	<i>98</i>	<i>173</i>	<i>789</i>

Volum på kjøp av møbler og inventar varierer en del mellom de ulike årene, noe som må sees i sammenheng med innkjøp av nye møbler/nytt inventar til investeringsprosjekter (nybygg/rehabiliterede bygg), eller større utskiftninger. Det er et visst løpende kjøp som følge av at møbler er slitt eller behov for supplement, men nevnte investeringskjøp gir topper i kjøp fra år til år.

Figur 6 Utslipp fra kjøp av møbler 2019 – 2021

Det er ikke hentet inn supplerende rapportering fra de ulike leverandørene på kjøp av møbler og inventar, og vurdering er gjort på bakgrunn av konvertering av tall i leverandørstatistikk til utslipp.

Gjennom anskaffelsesprosesser i regionen er det erfart at kjøp av møbler og inventar i stor grad overlates den enkelte saksbehandler som skal bestille dette. Det er i liten grad tilgjengelige ressurser i kommunene som kan støtte disse saksbehandlerne i å spesifisere

krav til produkter. Tatt i betraktning at møbler og inventar normalt skal ha lang levetid, bør denne praksisen endres.

Tabell 10 Tiltak kategori møbler

Tiltak	Beskrivelse	Type tiltak
Legge til rette for økt ombruk av møbler.	Virksomhetene vil trolig allerede i dag strekke seg langt for å bruke eksisterende møbler fremfor å kjøpe nye av økonomiske hensyn, men de bør ha et godt og enkelt system for å utveksle møbler og inventar internt i egen virksomhet. Det er viktig med forankring både politisk og administrativt for å øke sannsynligheten for suksess. Videre må virksomhetene ha rutiner for standardisering av sortiment over tid, mellomlagring og transport.	Ombruk/gjenbruk
Legge til rette for reparasjon av møbler.	Inngå rammeavtale for reparasjon av møbler og inventar som gjør at det er enkelt å få utført dette som alternativ til å kjøpe nytt.	Ombruk/gjenbruk
Tilgang til kompetanse for bestillere.	Å stille gode krav til møbler og inventar ifm anskaffelse (rammeavtale eller enkeltanskaffelse) krever kunnskap om møbler og inventar. Erfaringer fra gjennomførte anskaffelser viser at dette har vært en utfordring. Møbelfaglig og innkjøpsfaglig kompetanse må samarbeide for å stille de rette kravene til møbler og inventar, og bruke anskaffelsesprosessen (og regelverket) fornuftig. Det er trolig mest ressurseffektivt å innhente møbelfaglig kompetanse eksternt, for eksempel ved at dette inngår i en rammeavtale (separat eller sammen med andre tjenester).	
Tiltak i den enkelte anskaffelse.	Tiltak i en anskaffelse må vurderes konkret for den enkelte anskaffelse, og kan eksempelvis være:	
	- Stille krav som samsvarer med standard sortiment i virksomheten, for enklere å kunne gjenbruke internt.	Ombruk/gjenbruk
	- Leasing av møbler i stedet for kjøp. Møbler leases så lenge det er behov for de, og leveres tilbake til leverandøren når behovet opphører.	Endre bruk/type innkjøp
	- Tidløst design. - Krav knyttet til levetid. - Krav knyttet til muligheter for å reparere møbler, tilgang til reservedeler.	Krav til produkt/tjeneste
	- Bruk av EPD, makskrav til klimagassutslipp pr m ² e.l. - Tildelingskriterier for kjøp av møbler som premierer klimavennlige løsninger	Endre/supplere med klimakrav i anskaffelser

3.2 Klima i enkeltanskaffelser

Med enkeltanskaffelser menes en eller flere anskaffelser som gjøres én gang og ikke har gjentakende karakter. Enkeltanskaffelsen gjøres oftest på vegne av én offentlig oppdragsgiver. Eksempelvis kan dette være anskaffelse knyttet til et byggeprosjekt (for eksempel en barnehage eller en skole), en spesiell maskin eller spesiell type utstyr, et IKT-system e.l. Utgangspunktet er at det skal gjennomføres en anskaffelse som kun skal gjøres én gang.

Til forskjell fra felles rammeavtaler som inngås, følger enkeltanskaffelser et annet «løp» i virksomheten. Rammeavtaler inngått av RIIK eller virksomheten selv har som regel en viss tilhørighet til organisasjonen, og det er noen som har eierskap til avtalen. Det er et ønske om at virksomheten har selv eller deltar i innkjøpsavtale, bl.a. for å oppfylle lov og forskrift om offentlige anskaffelser, av økonomiske hensyn eller fordi avtalen gir andre typer gevinster. I avtaler RIIK inngår, har RIIK en sentral rolle med å lede prosessen og sammenstille rammebetingelser som gjelder. Enkeltanskaffelser starter derimot som følge av et investeringsprosjekt, eventuelt at noen i organisasjonen ser et behov eller får en god idé som det blir besluttet å gjennomføre. Det utnevnes som regel en prosjektleder som får ansvar for å gjennomføre beslutningen, og i mange tilfeller kreves det et kommunestyrevedtak for å kunne gjennomføre prosjektet (for eksempel på grunn av investeringskostnad). Det er RIIK sin erfaring etter arbeid med mange av virksomhetene i regionen at det tidlig i prosjektene i varierende grad settes målsetninger, avklares rammebetingelser, avklares hvilke fagpersoner som skal bidra i prosjektet, identifiseres risiko, avklares budsjettammer, avklares hvem som har fullmakt til hva osv. Det er derfor variasjon i, og avhengig av prosjektleder, hvorvidt bl.a. målsetninger knyttet til miljø og klima settes i prosjektet, og hvis de settes, er i tråd med styrende dokumenter eller fagmiljøenes anbefaling.

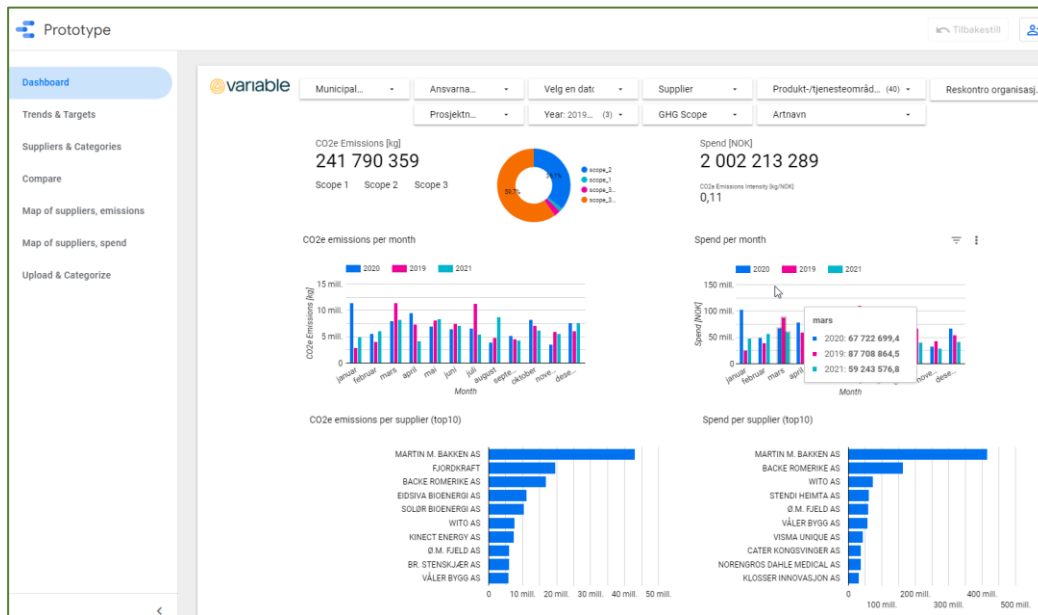
For i større grad å sette klima på agendaen ved gjennomføring av enkeltanskaffelser, foreslås det å henvise til RIIKs mal for konkurransegjennomføringsplan også for investeringsprosjekt eller større prosjekt innenfor ordinær drift, samt at det settes fokus på prosjektstyringsverktøy og -kompetanse i den enkelte enhet (f eks «Prosjektveiviseren» til Digitaliseringsdirektoratet).

Tabell 11 Maler for enkeltanskaffelser

Dokument	Skal beskrive	Godkjennes av
Konkurransegjennomføringsplan	<ul style="list-style-type: none"> • Anskaffelsesbehov • Markedsvurderinger • Samfunnsansvar • Risikoanalyse for anskaffelse • Kontraktstrategi, inkludert oppdeling og entreprisreform • Tildelingsstrategi • Konkurransegjennomføring 	Prosjekteier
Anskaffelsesdokumenter	<ul style="list-style-type: none"> • Hvordan konkurransen skal gjennomføres og hva som skal anskaffes. Følger standard malverk 	Prosjektleder

4 System for måling av klimagassutslipp

Firmaet Variable AS utarbeidet en prototype som sin minimumsløsning i StartOff anskaffelsen. Det ble valgt å bruke Google Datastudio da dette muliggjorde behandling av store datamengder og høy grad av fleksibilitet til å foreta beregninger og visualisering basert på behov. Løsningen besto av ulike «dashboards» med informasjon om klimagassutslipp og innkjøp, og inneholdt en rekke filtreringsmuligheter og mulighet for eksport av data til regneark for egen bearbeidelse. Se utvalgte skjermbilder i det videre.

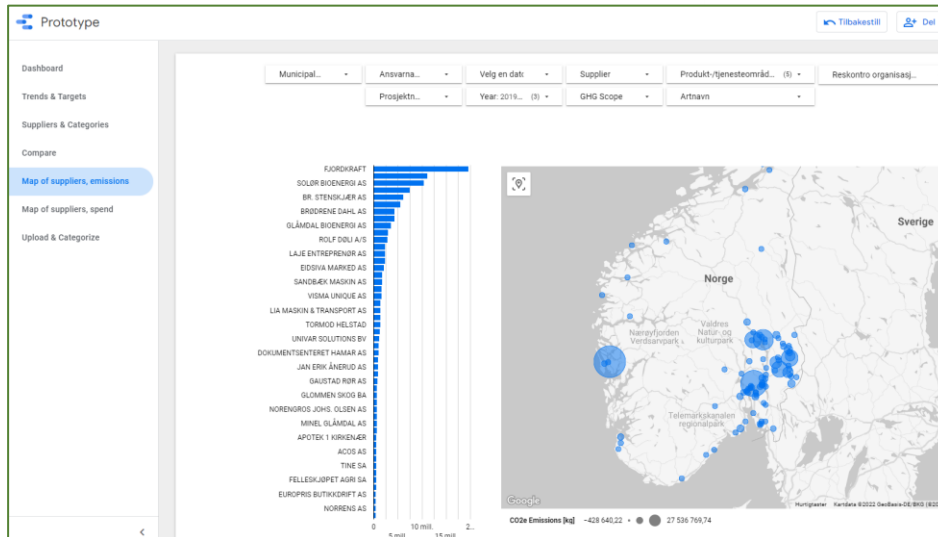
Figur 7 Variable prototype – Hoved dashboard

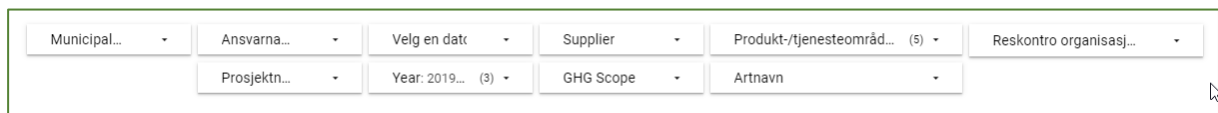
Figur 8 Variable prototype - Dashboard pr kategori med leverandører

Regionalt Innkjøp i Kongsvingerregionen

Figur 9 Variable prototype - Kart av leverandører og størrelse på utslipp

Figur 10 Variable prototype - Filtreringsfunksjonalitet

Leveransen i StartOff var en minimumsløsning/prototype («minimum viable product», MVP), og ikke et endelig produkt. I etterkant av StartOff har Variable videreutviklet sitt eget produkt som inkluderer leverandørrapportering, og prototypen ble etter hvert avvirket. Det ble gjort forsøk på å benytte Variable sitt hovedprodukt for å innhente rapportering fra leverandører, men dette ga lite resultater.

Per 2024 har ikke RIIK en tilgjengelig løsning for samlet måling av klimagassutslipp for innkjøp i virksomhetene i RIIK. Hvorvidt det skal etableres et system for måling av klimagassutslipp for innkjøp over tid for virksomhetene i RIIK må besluttes på strategisk nivå (kommunedirektører), da dette vil ha kostnad i form av lisens og avsatt kapasitet i RIIK. Med bakgrunn i at virksomhetene i RIIK har målsetninger om å redusere sine klimagassutslipp anbefales det å etablere et system for måling av klimagassutslipp som følge av innkjøp over tid for å vise utvikling og kunne iverksette tiltak.

Gitt at RIIK skal ha ansvar for å rapportere på klimagassutslipp for innkjøp i innkjøpssamarbeidet, foreslås det at RIIK får mandat til å anskaffe og ta i bruk system for formålet og at kostnader for dette dekkes gjennom drift av RIIK. Både Variable AS og andre systemleverandører som deltok i StartOff anskaffelsen har videreutviklet sine løsninger, og tilgang på tekniske løsninger er i dag en annen enn i 2020. Rapportering kan for eksempel være i RIIK årsrapport, supplert med at utvalgte ressurser i den enkelte virksomhet (for eksempel innkjøpsansvarlig) kan ha tilgang til innsynsløsning.

Et alternativ til et system som gir helhetlig oversikt over alle innkjøp er å innhente rapportering fra leverandører på utvalgte kontrakter. Dette kan også være aktuelt med tanke på kontraktsforvaltning.

5 Veien videre – hva gjør vi nå?

Klima- og miljøfokus er inn mot alle deler av den offentlige forvaltning, men også mot samfunnet som helhet har økt kraftig siden prosjektets oppstart. Oppdragsgiversida består nå av mange parallelle initiativ – men det er liten grad av samordning og kompetansenivået er varierende.

Vi ser spesielt tre tiltak som en paraply over de andre, uavhengig av kategoriområde:

- **Behovet for strategisk ledelse som kan prioritere i et makroøkonomisk perspektiv, regionalt sett.**
Strategisk ledelse kan sørge for systematikk over tid, og gi den nødvendige drakraften i regionen. Vi opplever det avgjørende at hver enkelt av våre eierkommuner har en strategi for sine innkjøp og sitt miljøperspektiv – som fungerer i den regionale helheten samlet sett.
- **Behovet for kompetanseheving – jevnlig.**
Utviklingen innenfor hvilke verktøy som er tilgjengelige går fort, leverandører og leverandørmarked er stadig i endring og det vil være behov for stadig oppdatert kunnskap om dette. Tilgang på kompetanse er viktig både for å støtte strategisk ledelse og for å kunne bidra i arbeidet i konkrete anskaffelser. Samtalene og diskusjonene i workshopene som ble gjennomført ga ideer og forslag på kryss og tvers – denne måten å jobbe på er både kunnskapshevende, kunnskapsdelende og motiverende for alle parter.
- **Behov for konkrete tiltak.**
Tildelingskriterier miljø vektet 30%: Det er innført strengere krav for å ta hensyn til klima- og miljøaspekter i offentlige innkjøp. Det betyr at alle offentlige innkjøp over 100 000 kroner, skal vektet minimum 30% innen klima og miljøhensyn, med mindre spesifikke unntak gjelder. Retningslinjene gjelder for innkjøp kunngjort på Doffin, samt frivillige kunngjøringer, invitasjoner og direkte henvendelser til Leverandører.

Transport: Man skal minimere transport og benytte lokale produkter / tjenester så langt mulig innenfor retningslinjer for offentlig anskaffelse

Miljømerkede produkter: Oppdragsgiver skal så langt det er mulig etterspørre miljømerkede produkter, type; Svanen, Ecolabel eller lignende.

For RIIK har det blitt viktig at prosjektets mål ikke oppleves som en planlagt endestasjon, men heller et stadig motiverende fokus som må gjentas i alle anskaffelser. Vårt prosjekt har satt miljø og klimavennlige anskaffelser på agendaen regionalt; nå vet vi mer om hvordan vi må jobbe for å komme oss dit vi vil, hvilke andre aktører i vår region som har samme målbilde som oss og hvilke utfordringer internt og eksternt som må håndteres. Forventede resultater vil derfor være avhengig av hva vi som region bestemmer oss for å jobbe mot, og hvilke rammer som settes for dette arbeidet i det videre.

Som innkjøpssamarbeid ønsker vi å bidra positivt til våre eierkommuner, som alle står i komplekse og krevende økonomiske situasjoner. Vi ser at det trengs et bedre fundament for regionen vår, og RIIK har derfor jobbet med ulike varianter av tallgrunnlag fra kommunene for å se hvilke utfordringer kommunene våre faktisk har og hvordan disse kan og bør løses, og også vurdert ulike varianter av analysesystemer.

Dette ser vi så langt:

Tallgrunnlaget er avgjørende. Økt detaljering av klimabelastning av innkjøp krever at RIIK som oppdragsgivere kan levere detaljerte data på hva som kjøpes. Det er erfart at det ikke er spesielt høy oppløsning på tilgjengelige data, noe som vil kunne gi begrensninger i hvor mye som kan automatiseres med tilstrekkelig høy kvalitet.

- Det er nødvendig å styrke tallgrunnlaget som produseres i våre eierkommuner. Kompetanseheving hos bestillere, attestanter og anvisere er nødvendig, kombinert med et fornyet kvalitetsfokus med strategisk retning på vegne av regionen samlet.
- Innhenting av informasjonen om hva som er kjøpt fra avtaleleverandører innebærer at det må kreves en vesentlig større grad av bistand fra våre leverandører mtp rapportering. Flere løpende/gjeldende avtaler må antageligvis endres i kontraktsvilkårene og man må anta en viss utfordring i å få dette implementert raskt og helhetlig i hele avtaleporteføljen.
- Vår tanke om å innhente denne informasjonen fra regnskapssystemene til våre ulike eierkommuner framstår som et mye mer formålstjenlig alternativ; ved hjelp av API'er og BI-løsninger burde det være mulig å sørge for en sømløs flyt av informasjon.

Da vi har fått tilstrekkelig kvalitet på tallgrunnlaget trengs det et system som analyserer dette på en slik måte at det gir innsikt og beslutningsstøtte for kommende prosesser og anskaffelser, både med tanke på forbruksmønster og avtalelojalitet men også for å se hvor klimaavtrykket er størst og hvilke strategiske prioriteringer man bør gjøre.

Leverandørmarkedet for verktøy som gir oversikt over klimabelastning av innkjøp har økt kraftig siden prosjektets oppstart. Det er uklart hvilke standarder og utslippsfaktorer som skal/bør benyttes, og hvilke verktøy som derfor er mest formålstjenlige.

- Oppdragsgiversida må nå ta stilling til flere sammenlignbare verktøy – til forskjell fra ved prosjektets oppstart da verktøy ble laget ved hjelp av en innovativ anskaffelse
- For utslippsfaktorer finnes det flere ulike kilder, som kan være vanskelig å skille for personer som ikke jobber med dette til daglig. Tilgang til ressurser med kompetanse og erfaringer fra dette hos systemleverandøren er derfor nødvendig.
- Det er nødvendig å lande standardiserte utslippsfaktorer for ulike kategoriområder – slik at man unngår at hver enkelt oppdragsgiver skal konkludere i hver enkelt anskaffelse eller at leverandører innenfor samme område opererer med «egne» utslippsfaktorer.

Prosjektrapporten samler våre erfaringer pr mai 2024. Den vil bli delt med alle som har vært involvert i prosjektet, fra start til slutt, og det er vårt håp at vår erfaringsdeling og vårt genuine ønske om en bærekraftig utvikling av Kongsvingerregionen får fotfeste sammen med andre i vår region – vi er klare for å bidra med det vi har av kunnskap og kompetanse.

6 Referanser og henvisninger

- [1] Mer klimavennlig innkjøp i Kongsvingerregionen – Styringsdokument.
- [2] StartOff – «Mer klimavennlig innkjøp i Kongsvingerregionen»
- [3] Handlingsplan for økt andel klima- og miljøvennlige offentlige anskaffelser og grønn innovasjon, https://anskaffelser.no/sites/default/files/2021-09/dfo_handlingsplan_2021_01.pdf
- [4] Veileder til regler om klima- og miljøhensyn i offentlige anskaffelser, <https://anskaffelser.no/verktoy/veiledere/veileder-til-regler-om-klima-og-miljohensyn-i-offentlige-anskaffelser>
- [5] Kriterieveviseren, <https://kriterieveviseren.anskaffelser.no/>
- [6] DFØ «Om sparretelefonen», <https://anskaffelser.no/dfos-arbeid-med-offentlige-anskaffelser/kontakt-oss-faglige-sporsmal/om-sparretelefonen>